

WAAROM SOCIAL DISTANCING NIET DEUGT

...en er een alternatief nodig is

*Peter Van de Ven
September 2020*

Inleiding

De meeste uitspraken van Confucius zijn gegroepeerd in “De Analecten”, een boek met 20 hoofdstukken waarin de herinneringen van een aantal van zijn leerlingen zijn genoteerd. De “Analecten 4.5” gaat over rijkdom en status¹, maar aangezien gezondheid soms “de grootste rijkdom” wordt genoemd, klinkt die in die optiek geparafraseerd, als volgt:

4.5 "Gezondheid is wat mensen verlangen. Als die niet kan verworven worden op een verantwoorde manier, moet ze niet bewaard worden. Ongezondheid is wat mensen niet graag hebben. Als die niet kan vermeden worden op een verantwoorde manier, moet ze niet vermeden worden.

Als een nobel mens deugzaamheid verlaat, hoe kan hij zich dan nog met die naam benoemen?

De nobele mens handelt niet, zelfs niet voor de tijd van een eenvoudige maaltijd, tegengesteld aan deugd. In momenten van haast, houdt hij er aan vast. In tijden van gevaar, houdt hij er aan vast."

Passen we deze zienswijze toe op social distancing (physical distancing, “afstand”), rijzen dus twee vragen: die naar de aard en de efficiëntie als middel van “afstand” om een pandemie te hanteren enerzijds, en het moreel karakter ervan t.a.v. het geheel van de samenleving, anderzijds.

“Afstand” wordt vandaag gepresenteerd als “de crux” van pandemiebestrijding, en samen met handhygiëne als een “basisregel” vooropgesteld. In deze tekst zal ik echter argumenteren dat social distancing noch efficiënt, noch moreel verantwoord is, sterker, dat het een hoeksteen is van een nieuw fascisme dat we ondertussen Het “Nieuwe Normaal” noemen. In navolging van die conclusie stel ik dat er nood is aan een moreel verantwoord en efficiënt alternatief, en formuleer ik een voorstel tot een mogelijke humane invulling daarvan waardoor de huidige lockdown-mentaliteit kan verlaten worden.

---

¹ Zie: <http://nothingistic.org/library/confucius/analects/analects06.html>

Social distancing als techniek

In soepele of strengere benaderingen, wordt wereldwijd “afstand” als fundamenteel belangrijk vooropgesteld als middel om pandemieën te “bestrijden”. Om niet te zeggen: van levensbelang, als een pijler van de volksgezondheid. Beroemdheden die zelfs slechts éénmalig betraapt worden op *het niet houden van afstand*, moeten een soort publieke *mea culpa* slaken om hun publieke eerbaarheid te herstellen. Van iets wat als dermate belangrijk wordt betiteld, zou men op zijn minst verwachten dat bekend is over hoeveel afstand het juist zou moeten gaan, maar niets is minder waar. In het ene land geldt één meter, in het andere twee, in nog een land -zoals het onze- anderhalve meter. Sommige studies pretendeerden dat minstens vier meter noodzakelijk zou zijn. Er bestaat **geen eenduidigheid over de hoeveelheid afstand** die nodig is om infectie te vermijden. Aanvullend bleek al snel dat aerosolen ook de infectieziekte kunnen overdragen, over grote afstand en binnen grote groepen.

Hieruit is al onmiddellijk duidelijk dat “afstand” **meer een symbool is dan een realiteit**, met meer een gebaar als onderwerp dan een gevaar, en dat de echte inzet “besmettelijkheid” heet. Anders gezegd: “afstand” is een religie, verbonden met de idolatrie van de volksgezondheid. In een groep waarvan de leden bewezen niet besmettelijk zijn (of niet “bewezen besmettelijk”), kunnen de deelnemers geen infectieziekte doorgeven, en hoeft men geen afstand te houden. Bovendien is de luchtvochtigheid hierbij van cruciaal belang, wegens de invloed ervan op verdamping.

Bijzonder paradoxaal, blijkt “afstand” als basisonderdeel van de lockdown-mentaliteit bijzonder contra-productief. **Hoe strenger de lockdown, hoe hoger het aantal slachtoffers**, zo blijkt duidelijk uit de wereldwijde cijfers². Isolatie binnen verhoogt het besmettingsgevaar, en **alle lockdownmaatregelen verhogen het stressgehalte**. Daardoor verlaagt de immuniteit, zowel de persoonlijke als de groepsimmuniteit, en verhoogt de kans op ziek worden.

“Afstand” geeft aanleiding tot scherpe **inherente contradicties**. Er worden om humanitaire redenen uitzonderingsregimes gecreëerd, in de eerste plaats ten aanzien van onze dierbaren, gelukkig maar. Vraag is dan echter waarom iemand er gerust zou in zijn om een naaste niet te besmetten, maar zou vrezen de ziekte wel aan een derde te kunnen doorgeven. Men gaat zich dus onvoorzichtig gedragen tegenover dierbaren, maar voorkomend tegenover “onbekenden”: dat is de wereld op zijn kop. Als je onbesmettelijk bent voor je dierbaren, ben je het ook voor derden.

Hetzelfde geldt voor “sportbubbels”. Men mag niet samenscholen voor en na de training, maar men mag wel contact hebben tijdens de training, nochtans is de besmettelijkheid steeds en continu dezelfde. Zulks veroorzaakt **cognitieve dissonanties en dubbele bindingen** die ronduit onleefbaar en verziekend zijn. Wie echt denkt dat hij of “de andere” zogenaamd “potentieel besmettelijk” is, is dat permanent en in alle contexten, in de eerste plaats bij

---

² Bv. Duitsland, Nederland en Zweden hebben duidelijk minder slachtoffers dan België, Frankrijk en Spanje. Landen met bijzonder kleine aantallen hebben meer ingezet op testen als basisstrategie: Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea, IJsland.

dierbaren, waartegenover het onmenselijk en onwenselijk is om afstand te houden. Die contradictie is inherent aan de strategie van de “barrières sanitaires”.

Ook al wordt “afstand” voorgesteld als een permanente noodzakelijkheid, het is evident dat de regel **onleefbaar** is - overal, en in het bijzonder bij de extremen van gedwongen isolatie en bezoekverbod - en dus ook niet op een verantwoorde manier toepasbaar. De cultus van de afstand geeft verder aanleiding tot een veralgemeende smetvrees en onderlinge onverdraagzaamheid door gestimuleerde sociale controle³. **“Afstand” is verziekend** omdat door “het houden van afstand” (en dus door het vermijden van fysiek contact) belangrijke menselijke behoeften worden verwaarloosd en onbevredigd blijven.

Bovendien geeft het afstands-regime ook aanleiding tot niet-behandeling van andere niet-corona gelateerde medische problemen. In het beste geval, gezien vanuit het gehele prentje van de volksgezondheid, is “afstand” **een zero-sum-game**. In realiteit maakt “afstand” meer ziek dan het geneest of preventief werkt. Zulks is strijdig met het bekende medische principe van “primum-non-nocere”⁴

Overigens, wie echt reëel weet dat hij besmettelijk is, houdt spontaan en op een natuurlijke wijze enige afstand tegenover zijn dierbaren: *“Ik wil je niet ziek maken”*. Daar zijn geen regels voor nodig. Dat wie in volle bewustzijn en kennis van de eigen besmettelijkheid, toch contact zoekt met anderen, bijzonder laakbaar is, spreekt vanzelf. Daarop kom ik later nog terug.

Voor een belangrijk deel is de cultus van “afstand” **pseudo-wetenschap**. Niemand zal een uitspraak als “Ons gedrag bepaalt de storm” ernstig nemen, waarom dan wel “Ons gedrag bepaalt de curve”? Wanneer mensen die alle maatregelen netjes opvolgen ziek worden, blijkt dat ondanks de voorzorgen. Wanneer iemand ziek wordt die de maatregelen niet volgt, heet het vanwege het niet volgen. De juiste conclusie zou echter zijn dat de maatregelen helemaal niet werken, maar door deze twee maten en twee gewichten-benadering, zo typisch voor de tunnelvisie errond, is falsificatie niet meer mogelijk, en is dus ook alle wetenschappelijkheid verdwenen.

Als gevolg van de genoemde onduidelijkheid, dubbelzinnigheid, contradicties en de onleefbaarheid ontstaat een situatie waarin de bevolking zwalpt tussen verzet, laksheid en gedweep. Bij wie erin gelooft, is het geen waarlijk doorleefd inzicht, maar blinde gehoorzaamheid of een cultus met een nieuw symbool. Wie het verwerpt, doet het omdat de regel onleefbaar is, en vooral bij gebrek aan alternatief. De enig mogelijke conclusie is dat zowel inhoudelijk als pragmatisch **social distancing een ongeschikt middel** is om pandemieën te hanteren. Maar er is meer... .

---

³ Zoals bv. met het recente voorstel tot het dragen van *anderhalvemeterbadges*

⁴ “Vooreerst, doe geen kwaad”, zie: https://en.wikipedia.org/wiki/Primum_non_nocere

Social distancing als hoeksteen van een nieuw fascisme

De coronacrisis is geen gewone medische maar **een “politieke pandemie”**. Het verschil met de Hong Kong-griep uit 1968-1969 kan niet groter zijn. Die pandemie maakte in België alleen al 10 000 slachtoffers, maar haalde nooit de voorpagina van een Belgische krant, en -dat heb ik getest door na te vragen in mijn kennissenkring- bevat geen enkele herinnering: bijna niemand heeft er ooit van gehoord, en wie het wist, is het vergeten.

Met “politieke pandemie” bedoel ik dat de manier van hanteren, het beleid, niet het louter medisch hanteren van een ziekte beoogt, maar wel, en in de eerste plaats, **het realiseren van een politieke agenda, een “Nieuw Solidarisme”⁵ onder meer, een contactloze samenleving** in het bijzonder. “Afstand” is van die politieke agenda het symbool en het middel. Het virus is een uitdaging, de maatregelen zijn het probleem.

Corona is slechts **een kleine uitdaging** in vergelijking met de grote wereldproblemen waarmee de mensheid vandaag geconfronteerd wordt, zoals de Zesde Uitstervinggolf, de klimaatopwarming, de overbevolking, ... De veel voorkomende oorlogsretoriek, en alle afgeleiden ervan, zijn volledig ongepast: mogelijk vraagt de ziekte veel slachtoffers, maar ze wordt nooit een waarlijke bedreiging voor het voortbestaan van de mens. Daardoor verliezen alle draconische maatregelen elke grond.

Aan regels hangt een ideologie⁶, daarin vinden ze immers hun bron, en zo zijn ze er een indicator van. Welke ideologieën vormen als dusdanig de verborgen boodschap van social distancing en van de daaruit afgeleide maatregelen?

Als een begrip waarop social distancing zich op baseert, verwijzen de voorstanders steevast naar de idee “iedereen is potentieel besmettelijk”. Dat uitgangspunt is onvoorstelbaar conceptuele onzin, en zelfs “meta-fysische flauwe kul”. Een mens kan gewoon niet “potentieel besmettelijk” zijn: iemand is besmettelijk, of hij is het niet. Een goed voorbeeld om zulks te illustreren is dat swingers al een hele tijd opnieuw “swingen” zonder besmettingen, wat bewijst dat zij op het ogenblik van hun contact onbesmet waren. Veel “nauwer contact” kan men immers niet hebben met een andere persoon.

“Potentieel besmettelijk” bestaat niet. En dus kan men de samenleving opdelen in twee groepen: wie besmettelijk is, en wie het niet is. Van de groep besmettelijken is een deel bekend, dankzij testen. Als probleem blijft dan nog over: “Wie zijn de “onbekende besmettelijken”?”. Verder kom ik hier nog op terug, maar voor nu volstaat het vast te stellen dat enerzijds “potentieel besmettelijk” een onzinnig begrip is, en anderzijds dat de groep onbekende besmettelijken bijzonder klein is.

Het toppunt van onbekend besmettelijk is uiteraard de “asymptomatische superspreider”, en mede daarmee geeft dit denken aanleiding tot een soort neo-

---

⁵ Zie Paus Franciscus: <https://www.kn.nl/inspiratie/paus-wij-moeten-niet-terug-naar-het-oude-normaal-maar-naar-het-normaal-van-het-rijk-gods/>

⁶ Zie bv.:

https://www.academia.edu/13313887/Beyond_Eurocentrism_and_Orientalism_Revisiting_the_Othering_of_Jews_and_Muslims_through_Medieval_Canon_Law

Hobbesiaanse theorie: “De mens is een virus voor zijn medemens” (homo homini virus). Onze naasten worden zo een gevaar waartegen we ons zouden moeten beschermen. Nog meer bijzonder wordt het wanneer dit **ethisch egoïsme** omgetoverd wordt tot een expliciet anti-liberaal “Nieuw Solidarisme”: immers de afwijzing van het contact met de medemens komt de volksgezondheid ten goede, en daarmee weer opnieuw het egocentrische individu dat alleen denkt aan plezierconsumptie. De zogenaamde “solidariteit” is niet meer dan een sublimatie van egoïsme en egocentrisme. Met een manipulatief verkeerd begrepen Darwin⁷, en een verkeerd begrepen “recht op leven”⁸, verklaren de nieuwe solidaristen: “Elke dode is er één te veel”.

Een andere motivatie heet “Ons gedrag bepaalt de curve”, waarnaar ik al verwees. Met “gedrag” bedoelt men hier uiteraard “afstand”. Ook deze “hoeksteen” behoort tot het rijk van de **manipulatieve onzin**⁹. Er bestaan immers meerdere oorzaken die de pandemie doen vertragen of versnellen: de (nog onbekende) inherente dynamiek van het virus zelf, de luchtvochtigheid die verdamping van druppels en aerosolen beïnvloedt, UV-straling, waterlopen die rioolwater verspreiden, de temperatuur. Koud-en-vochtig is besmettelijker dan droog-en-warm. Het is dus niet zo dat het menselijk contact, of de afwezigheid ervan, de enige factor is die het voortbestaan van de pandemie bepaalt. Het is slechts één factor onder vele, en het valt nog te zien met welk gewicht in het geheel, zulks is nog onbekend. Zoals reeds gezegd is “Ons gedrag bepaalt de curve” even nonsensical als “Ons gedrag bepaalt de storm”. Het verwijzen ernaar is louter manipulatie als onderdeel van een zorgvuldig gecreëerde angstcultuur en bijhorende onverdraagzaamheid, door middel van het scheppen van valse schuldgevoelens en het bevorderen van ongepaste sociale controle.

De logica achter de lockdown-mentaliteit is echter wel heel eenvoudig te vatten: als het gedrag de curve bepaalt, en de hard-core experts het gedrag, dan bepalen deze “experten” het verloop van de epidemie. Maar daartoe dient dan wel die ene storende factor weggenomen te worden: de menselijke vrijheid. Wordt de menselijke vrijheid vernietigd, dan werken de modellen, zo denkt men, heeft de mensheid controle en is de redding nabij. Deze ontmenselijkende denkwijze is ronduit verwerpelijk op morele gronden, maar zij is ook de basis van de mislukking van het beleid, én een typisch kenmerk van een totalitair regime.

Het doen geloven in een verzonnen werkelijkheid, is het wezenskenmerk bij uitstek van totalitarisme volgens Hannah Arendt¹⁰. Naar haar analyse is het levend houden van de fictie de motivatie achter de totalitaire werkelijkheid. Die analyse¹¹ paste ze ook toe op de

---

⁷ Darwins stelling was niet “Survival of the fittest” maar “natuurlijke selectie”. In een land met zeer uitgebreide gezondheidszorg kan men moeilijk daarover nog spreken, iets waarover Darwin zich enigszins bezorgd maakte. De “solidariteit met de aller zwakste” is de bekende Darwin-karikatuur ondersteboven, als onderdeel van een nieuwe “kruistocht tegen het liberalisme”.

⁸ Deze verafgoding van de volksgezondheid als “inzet voor elk individueel menselijk leven” is strijdig met of getuigt van een gebrek aan “Eerbied voor het Leven”, omdat het “het recht op leven” definieert als het “recht om niet dood te zijn”. Eerbied voor het leven gaat echter om het Leven in brede en algemene zin: menselijk en niet-menselijk, echt een leven leiden tgv louter “niet dood zijn”.

⁹ Voor de “wetenschappelijkheid” van totalitaire propaganda, zie Hannah Arendt in “Totalitarianism” blz 453

¹⁰ “Totalitarianism” blz 474 e.v.

¹¹ Het is treffend in hoeverre de Hannah Arendts algemene analyse van het totalitarisme, probleemloos van toepassing is op de lockdown-mentaliteit.

Amerikaanse strategie in de Viëtnam-oorlog¹², en aangezien we nu in een “guerre sanitaire” zouden zitten, blijkt die analyse uiterst relevant. Het in stand houden van “het model” was uiteindelijk voor Washington en voor het Pentagon belangrijker dan de reële militaire terrein-werkelijkheid, met alle gevolgen van dien. Een gelijkaardige analyse wordt gemaakt door Gillian Tett in haar boeiende boek “The Silo Effect”, maar dan in verband met de financiële crisis van 2008¹³, waar ook de realiteit ondergeschikt gemaakt was aan het wiskundige model. Die “dwang der modellen” is ook vandaag prominent aanwezig.

De verzonnen werkelijkheid van het nieuwe totalitarisme, van het “Nieuwe Normaal”, is ook uitdrukkelijk aanwezig bij de politiediensten en politierechtbanken¹⁴, waar meermaals een dom totalitair theater wordt opgevoerd bij de behandeling van de Covid-boetes, een theater dat in de eerste plaats dient om de totalitaire fictie levendig te houden. Een Luikse criminoloog presteert het zelfs te spreken over “Covid-delinquentie”. Men waant zich bij verslaggeving over de zittingen in een komisch programma, een soort mislukte Monty Python. De draconische straffen en de hyperbolen in de “juridische” retoriek, zijn ronduit beschamend. Het aantal mensenrechtenschendingen en aantastingen van de rechtstaat, valt ondertussen bijna niet meer te tellen: **“Ceci n’est pas un État de Droit”**.

Bijzonder aan deze crisis dat we voor de eerste keer in de geschiedenis van de mensheid kunnen spreken over een **Wereldtotalitarisme**. Internationale organisaties zoals de UN, de WHO en de “One World, One Health”-beweging hebben immers hun overlegpraktijk verlaten om zich te wijden aan een ongevraagde “wereldcoördinatie” van bovenuit, dit vermoedelijk ten laatste vanaf 2012. Zulks is nog nooit gebeurd: alle voorgaande totalitarismen waren uit de kluiten gewassen imperialismen, waarbij één natie op één of andere manier werelddominantie nastreefde. Nu hebben we wereldorganisaties die op zichzelf wereldcontrole beogen, een droeve primeur.

Zoals de **WHO boven de nationale regeringen** het beleid wil bepalen, zo willen hun plaatselijke vertegenwoordigers, dwz. de regionale “de hard-core experts”, ter plaatse de nationale politiek controleren door manipulatie, niet in het minst of zelfs in het bijzonder door samenwerking met de media, waarbij ze natuurlijk steevast verwijzen naar diezelfde WHO als autoriteit. Met de collaboratie van de media op zak, werken de “experts” aan hun anti-democratische-agenda-van-beroepswege: zij beogen een “expertocratie” waarvan zij de censuurcommissie kunnen spelen. Of in die context een “corona-staatssecretaris” of “commissaris” (wat weer verwijst naar de politiediensten) een goed idee zou zijn, is ver van zeker.

Opvallend zijn ook de oorlogsretoriek en de valse dichotomieën in de totalitaire fictie. **“Ons beleid of de ondergang”** is een steeds weerkerend element dat elk alternatief naar de prullenmand verwijst. Dat het virus **“een vijand van de mensheid”** zou zijn, een vijand die “gebroken”, “vernietigd” of wat dan ook zou moeten worden, is tevens kenmerkend voor

---

¹² Zie Roger Berkowitz e.a. over Hannah Arendt, blz83, “Lying and War”

¹³ Gillian Tett “The Silo Effect”, bv. bz. 15 en 99

¹⁴ Zie Hannah Arendt, Totalitarianism blz 548 e.v.

deze propaganda. Het doel van deze narratieven is te verenigen, verenigen onder het autoritaire bestuur van wie deze narratieven verkondigt.

Lokaal gesproken, blijkt deze anti-democratische ingesteldheid meer en meer een ziekte te zijn van een specifiek deel van de academische wereld, waarbij “experten” **op typisch narcistische wijze** vinden dat “het hen toekomt” om de inhoud van het beleid te bepalen. Nochtans heeft in een democratie één burger één stem, of ze nu “experten” zijn of niet. Het ontbreekt hen aan alle elementair democratisch fatsoen.

Eén van de meest indringende gevolgen van de lockdown- en afstand-mentaliteit is een verregaande aantasting van het recht op zelfbeschikking, gekoppeld aan leeftijdsdiscriminatie. Stel dat een oudere zijn klein- of achterkleinkinderen wil knuffelen, **wie beslist daar dan over?** De burgemeester? De rusthuisdirectie? De gouverneur? Een regionaal minister? De federale regering? De Veiligheidsraad? De “experten”? Of de grootouder en de betrokkenen zelf? Hier kan men heel duidelijk en kordaat in zijn: enkel en alleen de persoon zelf, de rest is **machtsmisbruik**.

Afstand tussen personen is een diep menselijk gegeven dat een eigen taal spreekt, een basiselement van communicatie. Elke afstand tussen personen is een expressie van hoe die mensen zich relationeel tegenover elkaar voelen: intiem, persoonlijk, publiek of afstandelijk. Het feitelijke lichaamscontact voegt daar nog de nodige effecten aan toe, door de menselijke warmte die het kan meegeven, maar ook letterlijk door de hormonenproductie die het kan genereren. Door die taal van de interpersoonlijke afstand ontdekt iemand zijn geborgenheid in de samenleving. Wie knoeit met de afstand tussen mensen, en zelfs de meest intieme en persoonlijke ertussenuit wil halen, knoeit met de levenskwaliteit en met de gezondheid van de burgers. Het is bijna onmogelijk om de rijkdom aan activiteiten op te sommen die wordt onmogelijk gemaakt door “afstand nemen”.

De “taal van de afstand” is verbonden met de essentie van onze menselijkheid en daarom is *social distancing*, “**sociale cyaankali**”: interpersoonlijk en lichamelijk contact zijn menselijke behoeften en essentials. **Wie fysiek contact wegneemt, ontmenselijkt de samenleving.**

Volgens Anthony Fauci is “*the handshake a custom that has to be broken*”¹⁵. Gaan we dus naar **een “handshakefree society”**? De handdruk is een vriendschapssymbool, een gebaar van verzoening en vertrouwen, en nog veel meer. Alleen een zieke geest kan zo iets wensen.

Welk doel wordt er eigenlijk écht gediend door social distancing? Volksgezondheid? Neen, ver van, want “afstand” verziekt. Het enige doel dat social distancing dient, is de bloei van de technologie en verdere digitalisering van onze wereld. Voor het tekort aan fysiek contact wordt tele-contact, tele-vergaderen, en digitaal aperitieven aangeboden. De winst van deze crisis gaat dan ook naar de providers van deze techno-Ersatz als “tele-werken en digi-knuffelen”, en naar de aanbieders van de infrastructuurwerken die zulks met zich meebrengt. Ook betalen wordt daarom zo veel mogelijk als “contactloos” gestimuleerd¹⁶. In die visie moet het materiële, het fysieke geëlimineerd worden. Cash wordt daardoor

---

¹⁵ Zie: <https://abcnews.go.com/Politics/fauci-perfect-world-americans-stop-shaking-hands/story?id=70062797>

¹⁶ Bijvoorbeeld het “parkeerbeleid” van Parkmobile: <https://parkmobile.be/gemeentes/de-nieuwe-contactloze-samenleving>

bedreigd, een zoveelste aantasting van onze democratie: cash is onontbeerlijk voor een gezonde samenleving.

Het voorgaande samenvattend, kan men met zekerheid stellen dat de maatschappelijke transformatie die "afstand" of social distancing beoogt, er één is naar een wereld zonder contact, naar een ontmenselijkte samenleving waarin technologie zegeviert als oplossing voor alle denkbare problemen. In de wereld van de "anderhalvemeter-samenleving" staat de mens in functie van de technologie, in plaats van een wereld waarin technologie ten dienste staat van de mens. De wereld "met afstand" is **het fascisme van "de contactloze samenleving"**, welk we vandaag het "Nieuwe Normaal" zijn gaan noemen.

Als nieuw fascisme is **het "Nieuwe Normaal" erger dan het Nazisme**, omdat het zich niet richt tegen één bevolkingsgroep maar tegen de essentie van de menselijkheid zelf, en omdat het voor de eerste keer in de geschiedenis van de mensheid een totalitarisme is dat uitgaat van internationale organisaties (WHO, "One Health One Earth") en niet van een imperialisme van één natie.

Kortom: het "Nieuwe Normaal" is een nieuw fascisme, het fascisme van de contactloze samenleving. social distancing is "sociale cyaankali". Het is dan ook een democratische plicht om social distancing (en alle afgeleiden ervan) te verwerpen.

In wat volgt zal ik een alternatief voorstellen als een cultuur van **bewustzijn van al-dan-niet besmettelijkheid**, een cultuur van vertrouwen door **zelftest, zelfzorg en zelfreflectie**.

Naar een humaan alternatief

Bij het begin van deze tekst vermeldde in de Analecten van Confucius. Een ander citaat uit deze Analecten¹⁷ luidt als volgt:

1.4 De filosoof Zeng zei: "Ik onderzoek mezelf dagelijks op drie punten:-- of ik, in het afhandelen van zaken voor anderen, mogelijk niet waarachtig was;-- of ik, in contact met vrienden, mogelijk niet oprecht was;-- of ik mogelijk de instructies van mijn leraar niet beheerste en in de praktijk bracht."

Anderzijds vond ik bij Hannah Arendt "reflecteren" als waarborg tegen totalitarisme¹⁸. Met redeneren kan je alles bewijzen, schrijft ze, maar reflecteren beschermt tegen strak opgelegde ideeën. Kortom: "reflecteren" is goed voor onze vrijheid, voor onze gezondheid, maar ook voor onze democratie.

In eerste instantie is het nodig **het algemeen beleidsdoel te herdefiniëren**. Uitdrukkingen als "het virus breken" en andere oorlogstaal moeten duidelijk maken dat het huidige doel ligt in de vernietiging, en daarmee beëindiging van de pandemie. In de totalitaire fictie zou het virus zelfs een "vijand van de mensheid" zijn, waartegen diezelfde mensheid zich zou

---

¹⁷ Analecten 1.4, zie: <http://nothingistic.org/library/confucius/analects/analects01.html>

¹⁸ Hannah Arendt, "Thinking and Moral Considerations" in Responsibility and Judgement blz 159

moeten “verenigen”¹⁹. Beter zou zijn de aanwezigheid van het virus te aanvaarden, en te streven naar een beleid dat erop gericht is om **een normaal leven zo veel als mogelijk verder te zetten, ondanks de pandemie. Hanteren** in plaats van *bestrijden*.

Zoals ik reeds in het begin aanstipte: **relativeren van “corona”** is nodig. De mensheid staat voor meer belangrijke, ingrijpende en urgente problemen in vergelijking waarmee de pandemie slechts een kleine uitdaging vormt.

De strategieën van vandaag draaien rond de angst voor besmetting in een gevaarlijke omgeving. Het gaat om een angst voor de andere en het andere, met indringende verziende contradicties als gevolg. Ook die logica van “angst voor besmetting” zou best geherformuleerd worden tot **het “vermijden van het besmetten van de medemens”**, als een inzet en een “bewustzijn van al-dan-niet besmettelijkheid” die een weg openen naar een cultuur van vertrouwen in veilige ruimtes.

Wat we nodig hebben is een denkpatroon op basis van principes die **rechtlijnig en zonder contradicties kunnen worden doorgedacht** in alle contexten en situaties. Wat ik het “bewustzijn van al-dan-niet besmettelijkheid” noem, is zulk een principe.

Het algemeen basisprincipe wordt zo: **“Wees onbesmettelijk voor je medemens”**, en **“Wat je niet hebt, kan je niet doorgeven”**. Immers, wie onbesmettelijk is voor zijn dierbaren, wat normaal toch iedereen wenst, is het ook voor derden. Op die manier kan elk sociaal leven hernemen, en is er geen rem op het aantal of de herkomst van een groep, op voorwaarde dat iedere deelnemer aan die groep zijn uiterste best doet om onbesmettelijk te zijn.

Hoger in deze tekst, wees ik er al op dat er niet zoiets bestaat als “potentieel besmettelijk”. Iemand is besmettelijk of hij is het niet: daarin bestaat geen grijs. “Gekende besmettelijken” vormen geen probleem, want die zijn bekend. Vraag is of ikzelf behoor tot de kleine groep van “onbekende besmettelijken”. Hoe groot die groep is, hangt af van de stand van zaken, maar hoe dan ook gaat het om een bijzonder klein aantal, niet groter dan 1% van de bevolking. Zeker, 99% van de mensen is onbesmettelijk en, wat corona betreft, kernegezond.

De basisvraag is dus: **“Behoor ikzelf tot die 1% ongekende besmettelijken?”**. Maak ik geen deel uit van die groep, en de personen wie ik ontmoet al evenmin, is er geen rem nodig op onze sociale contacten. Zulks heet vertrouwen, een vertrouwen waarmee men dan realistisch moet omgaan.

Hard-core experten en hun aanhangers zullen nu zeggen: “Dat kan je niet weten!”, maar die repliek is ongegrond. Wat is er nodig om mijn voorgaande vraag te beantwoorden?

- 1) Een toegankelijke, brede en **laagdrempelige testcultuur**, met de **focus op zelftesten**. Nu zijn slechts een uiterst klein percentage van de afgenomen testen negatief, zodat de verwerking van deze testen de labo’s en de huisartsen sterk onder druk zet. Wanneer iemand bij een vermoeden eerst zichzelf kan testen, geeft dat twee verbeteringen. Ten eerste is hij onmiddellijk gerustgesteld bij een negatief resultaat,

---

¹⁹ Antonio Guterres, bv. <https://www.breitbart.com/news/guterres-on-world-peace-day-we-face-common-enemy-in-covid-19/>

en ten tweede, in het geval van een positieve test, kan hij bij de huisarts een tweede “echte” test laten afnemen ter bevestiging, en zo nodig de behandeling starten.

- 2) Een **cultuur van zelfreflectie**. Ieder kan zich de volgende 5 vragen²⁰ stellen:
- Ben ik op een plaats geweest waar corona aanwezig was?
  - Heb ik iemand ontmoet, waarvan nu blijkt dat die positief testte?
  - Heb ik corona-symptomen?
  - Ben ik gecontacteerd geweest door contacttracers (of wat zegt de tracing-app?)
  - Heb ik positief getest? (zelftest of bij de dokter, of elders)

Indien iemand elk van deze vragen negatief kan beantwoorden, is de kans bijzonder klein dat die persoon besmettelijk is.

De rol van de overheid in deze testcultuur is dan het ter beschikking stellen van goedkope en efficiënte zelftests, en het uitbreiden van de officiële testcapaciteit, om de zelf-reflectie te ondersteunen. Zo verwerven de mensen niet alleen meer zelfkennis (op basis van welke ze correct kunnen handelen), ook de medische statistieken zullen er wel bij varen.

- 3) “Afstand verziekt”, ik heb het al benadrukt. Maar door het omgekeerde, een doelgerichte zelfzorg, kan men **de eigen immuniteit vergroten**. Het gaat daarbij om voedingsgewoonten, de invulling van de vrijetijd, en de aanwezigheid van een **zelfzorgcultuur**, al dan niet op basis van complementaire geneeswijzen. Hoe sterker men staat, hoe kleiner de kans om ziek te worden, en dus ook hoe kleiner de kans om anderen te besmetten. Stresshantering is daarbij cruciaal, en dus is stress-generering, zoals bij “afstand” en haar lockdown-afgeleiden zoals in het bijzonder blinde isolatie, ten aller prijzen te vermijden. “Corona-stress” is een ziekmaker, en een belangrijk deel van die stress volgt uit “de maatregelen” waarvan “afstand” de kern vormt.
- 4) Aanvullende hygiënische voorzorgen: handen wassen, afstand en/of mondkapjes wanneer ze nodig zijn, maar alleen-en-alleen in dat geval.

De hoger geciteerde “filosoof Zeng” was een vooraanstaand leerling van Confucius, en op zijn beurt de leraar van diens kleinzoon Si (Zisi, “meester Si”). Een leerling van Zisi was de leraar van Mencius, vandaar spreekt men dikwijls over de “Si-Meng”-school die haar oorsprong vindt bij Zeng. Mencius is bekend omwille van zijn leer van de “vier kiemen” die in de menselijke natuur universeel aanwezig zouden zijn. Het gaat om de kiemen van menselijkheid, rechtschapenheid, hoffelijkheid en wijsheid. Een goede opvoeding, en dus ook een goed beleid, ontwikkelt deze kiemen, eerder dan van buitenaf normen te willen inprenten. Hoe kunnen we deze leer toepassen op de huidige crisis?

Wat betreft een universele karakter van de “vier kiemen”, leest men in Mencius 2A.6:

---

²⁰ Als “theoretisch ondersteuning” van het 5-vragensysteem welk ik opstelde, verwijs ik naar “The Silo Effect”, meer bepaald het stuk “The fire at 2321” dat leert hoe de juiste combinatie van vragen naar een betere brandpreventie leidt: van 13% naar 70% .

*(...) al wie een kind ziet dat op het punt staat in een waterput te vallen, zal zonder uitzondering ene gevoel van gevaar en ongemak ondervinden. Ze zullen zich zo voelen, niet omdat ze denken in de gunst van de ouders te komen, noch om de lof van burens en vrienden te bekomen, noch om een slechte reputatie te vermijden. (...)*²¹

Op eenzelfde manier zal ieder wie beseft dat hij echt en reëel besmettelijk is voor zijn medemens, daar spontaan en instinctief de juiste conclusies uit trekken, of op zijn minst daartoe bewogen worden. Indien niet, is er iets grondigs mis bij die persoon.

Nog volgens Mencius, is de essentie van wijsheid het maken van onderscheid. In dit geval tussen “besmettelijk” en “onbesmettelijk”. Menselijkheid omvat empathie en welwillendheid, die moet garanderen dat alle betrokkenen met zorg behandeld worden. Rechtschapenheid verwijst naar verontwaardiging over en schaamte voor de schandalige behandeling van bv. ouderen in rusthuizen en andere wantoestanden ten gevolge van de lockdown-mentaliteit. “Hoffelijkheid” betekent dat men, zoals ik reeds aanhaalde, onbesmettelijk wil zijn voor zijn medemens, in de eerste plaats voor de eigen dierbaren.

“Oprechtheid” is hierbij een basiswaarde zonder welke de andere niet werken, het komt er op aan in de genoemde voornemens zijn uiterste best te doen. Binnen de Si-Meng-school is een belangrijk uitgangspunt²²:

“Oprechtheid is de weg van de Hemel. Aandacht voor oprechtheid is de weg van de mens”.

In het tweede millennium werd de leer van Mencius na meer dan duizend jaar vergetelheid opnieuw belangrijk. Filosofen van wereldformaat zoals Zhu Xi (1130-1200) werkten het universeel karakter ervan verder uit, en legden er de nadruk op dat “de vier kiemen” deel uitmaken van een universele menselijke natuur.

In het Westen werden gelijkaardige ideeën na 1700 geformuleerd in het neo-Stoïcisme van Francis Hutcheson. Rond 1600 in China verdiepte Gao Panlong deze filosofie in zijn benadering van meditatie. “Pingchang” was zijn basisprincipe, en het betekent: “Gewoon en normaal”, dwz. in overeenstemming met het Universum.

Dat basisprincipe kan ook best ons uitgangspunt zijn bij de discussies over het “Oude Normaal” of het “Nieuwe Normaal”. De wereld is nooit wat hij zou moeten zijn, we hoefden echt niet te wachten op deze pandemie om tot die vaststelling te komen. Cultuurkritiek is van alle tijden en omstandigheden. Wat we nodig hebben is niet het “Nieuwe” noch het “Oude”, maar **het gewone, natuurlijke normaal**.

En van zulk een gewoon, natuurlijk normaal is **fysiek contact een essentieel element. Wie pleit voor “afstand”, pleit voor ontmenselijking**. Wat we nodig hebben is een cultuur van vertrouwen als onderdeel van een vervullend en zinvol leven.

---

²¹ Zie: <http://nothingistic.org/library/mencius/mencius12.html>

²² Zie de Zhongyong van Zisi 20.5 en Mencius 4A12

Eerbied voor het Leven

Het “Nieuwe Normaal” en het “Nieuw Solidarisme” zijn expressies van een nieuw erg extremistisch antropocentrisme, met verafgoding van de volksgezondheid als hyperbolisch “individueel recht op leven”. Zulks wordt voorgesteld een nieuwe, “superieure” moraliteit. Hier kunnen we nogmaals de vergelijking maken met de Hong Kong griep, toen sterven door een ziekte nog “gewoon” was. Het “Nieuwe Normaal” zou daartegenover een “voortgang” betekenen, als “solidariteit met de allerzwakste”.

Die ideologie volgt uit een sterk misbegrepen “recht op leven”, zoals omschreven in de UVRM²³, maar er werd door aanhangers van “de maatregelen” meermaals naar verwezen.

Nochtans, art. 3 van de UVRM gaat over meer dan leven alleen, en, bijzonder opvallend in deze context: over vrijheid en onschendbaarheid van de persoon. Het “leven” in de geest van de UVRM is veel meer dan “niet dood zijn”. Het gaat om nationaliteit, stemrecht, recht op vergaderen en reizen, onderwijs genieten, zich een mening vormen en ze nog mogen uiten ook. Diezelfde mensenrechten verbieden ook een aantal mensenwaardige handelingen, zoals foltering (isolatie in een rusthuiskamer?), onmenselijke en ontrendende behandeling (alleen moeten sterven?), het onmogelijk maken van een huwelijk of het gezinsleven (langeafstandsrelaties?), willekeurige arrestaties (Covid-boetes?), en niemand mag schuldig bevonden worden zonder bewijs of proces (een vervolging wegens “aanleiding geven”?)

Nog volgens de UVRM heeft ieder het recht op deelname aan cultuur. Het allerbelangrijkste echter is art. 30, welk bepaalt dat “geen recht mag aangewend worden in strijd met een ander recht”: mensenrechten zijn één en ondeelbaar. De visie dat “de maatregelen” een expressie zouden zijn van het recht op leven, zoals voorzien in de UVRM, slaat bij gevolg nergens op.

Daarentegen zijn de hier gepresenteerde uitgangspunten gefundeerd in het beginsel van **“Eerbied voor het Leven”**. Fysiek contact, lichamelijke nabijheid en beschikbaarheid zijn essentiële elementen van onze menselijkheid, wie die wegneemt, ontmenselijkt de samenleving, men kan het niet genoeg herhalen. “Afstand” is geen betekenisloos of inhoudsloos begrip, ook niet in een “hoog-technologische” werkelijkheid.

Een eenzijdige en misplaatste interpretatie van “het recht op leven” is strijdig met dit uitgangspunt van “eerbied voor het Leven”. Leven omvat niet alleen het fysiek “in leven zijn”, maar ook de mogelijkheid om een vervullend leven te kunnen leiden. Het omvat het menselijke, zowel als het niet-menselijke leven op aarde, of bij uitbreiding, in het universum.

Een benadering van pandemie-hantering, zoals ik in deze tekst voorgesteld heb, op basis van “bewustzijn van al-dan-niet besmettelijkheid”, maakt het mogelijk een vervullend en zinvol leven te blijven leiden, ondanks de aanwezigheid van een pandemie. Maar daartoe dient die “besmettelijkheid” realistisch vastgesteld zijn en niet hypothetisch verondersteld worden. Dat laatste is totalitaire fictie.

---

²³ <https://mensenrechten.nl/nl/welke-mensenrechten-zijn-er>